

Skolelederforbundet ønsker med dette å gi innspill til forslaget fra Erlend Wiborg, Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Himanshu Gulati, Hans Andreas Limi, Marius Arion Nilsen, Morten Wold, Silje Hjemdal, Sylvi Listhaug og Terje Halleland fra FrP fremsatt i Stortinget 20.12 om ytterligere tiltak for å bekjempe vold og trusler i norsk skole.

Viser for øvrig til vårt hørings svar på forslaget til endring i opplæringsloven kap. 13 om fysisk inngripen, der vi svarer ut forslagene om endringer i opplæringsloven for å gi regler om avverging av skade og bruk av fysisk inngripen, der disse forslagene også belyses.

1. Stortinget ber regjeringen foreslå endringer i opplæringslovens bestemmelser om krenkelse av elever (dagens § 9 A-5) og eventuelt andre nødvendige endringer, slik at lovverket ikke står i veien for å ta tak i hendelser med vold, mobbing og annen uønsket adferd i skolen.

- Lovverket står ikke i veien for å ta tak i hendelser. Skolen har en plikt til å følge med og forebygge, undersøke og rette opp situasjoner med egnede tiltak (§ 9A-4/ § 12.4). I den nye opplæringsloven lovfestes elevens rett til et skolemiljø som også fremmer inkludering. Et større fokus på det kollektive i opplæringslovens § 9a/ § 12 fremfor det individuelle rettighetsperspektivet må til. Sektor trenger en avklaring av hva som legges i denne retten. Skolens ansatte trenger robuste rammer, kompetanse og handlingsrom for å oppfylle lovens føringer om kontinuerlig arbeid for at alle elever skal ha et trygt og godt skolemiljø. Skolen må organiseres slik at kontaktlærer kan realisere oppgavene gitt i opplæringslovens § 14-2: "...et særleg ansvar for eleven, for kontakten med heimen og for administrative, sosiale og pedagogiske gjeremål i klassen. " Avklaring rundt støtte og rammer til kontaktlæreren, tilstrekkelig ressurser og hva et særlig ansvar innebærer er en stor og nødvendig drøfting for å sikre at lærere tar denne oppgaven. Skolelederforbundet ønsker et politisk styrket fokus på det forebyggende og relasjonsskapende arbeidet, fremfor sanksjoner og reparerende tiltak.

2. Stortinget ber regjeringen foreslå nødvendige regelverksendringer som senker terskelen for å flytte elever som har utøvd grov og langvarig mobbing, til en annen skole, og ber regjeringen om å innhente en årlig rapportering på bruken av dette virkemiddelet i skolens arbeid for å bekjempe mobbing og bedre tryggheten i skolemiljøet.

- Det er i dag et handlingsrom i lovverket til skolebytte (ny lov § 13-2), som forutsetter at mindre inngripende tiltak skal ha vært satt inn uten at de har virket avhjelpende, og som setter betingelser for hvor inngripende tiltaket vil være for eleven. Barnets beste for begge parter, modning/alder og individuelle forutsetninger hos den enkelte må hensyntas. Flytting som tiltak vil kunne oppleves som en krenkelse og forsterke et utrykt miljø for den eleven som flyttes. Vi kjenner til at rektorer opplever at kravet om å flytte den som krenker/mobber er noe som kommer raskt på bordet og er et ultimatum for elevens opplevelse av et trygt og godt skolemiljø. Andre og mindre inngripende tiltak aksepteres ikke. Denne sanksjonen må brukes svært bevisst, og alle involvertes beste må ivaretas i tråd med ordlyden i loven.
- Vi har i dag pedagogisk handlingsrom, krav om tilpasset opplæring, mulighet for alternative læringsarenaer, samarbeid med lokalt næringsliv om utplassering for å tilpasse skoledagen for elever med særskilte behov og utfordringer. Vi trenger solid kompetanse i klasseledelse og relasjonsbygging hos alle medarbeidere i skolen. Det er nødvendig å styrke lærer- og lederutdanningen på dette området. Først og fremst må vi jobbe i de sosiale fellesskapene

barn og unge er del av, øve på samtaler, samspill, samarbeid, dialog, for å bedre barn og unges mulighet for å delta og dermed inkluderes.

- Økt fleksibilitet i fag- og timefordelingen vil gi skolene større handlingsrom og muligheter for å møte disse utfordringene. I ny opplæringslov er denne fleksibiliteten økt noe for grunnskolen. Skolelederforbundet ønsker det samme handlingsrommet i fag- og timefordelingen for videregående opplæring. Det å åpne for en mer fleksibel skolehverdag med tidsavgrensede tiltak med alternative arenaer og avvik på fag- og timefordeling vil kunne gi rom for å lykkes for flere. Uten å måtte sikre rettigheten og tilretteleggingen gjennom en prosess i PPT og spesialundervisningsboksen.
- Det er nødvendig å sikre god nok bemanning og ansette kompetanse slik forslagsstillerne skisserer i forlag 4.
- Skolelederforbundet ønsker ikke særskilt rapportering på ett tiltak i dette arbeidet. Elevens personvern må ivaretas, og dokumentasjonsbyrden for skoleledere i arbeidet med tiltak etter § 9a / § 12 er allerede stor. Dette tar fokus fra forebygging og oppfølging.

3. Stortinget ber regjeringen endre regelverket slik at elever med svært problematisk adferd kan løftes til egne skoletilbud av hensyn til seg selv og medelevers læringsmiljø, slik som blant annet prosjektet «skolakuten» i Sverige, og ber regjeringen starte arbeidet med utarbeidelse av et slikt tilrettelagt skoletilbud.

- Her er Skolelederforbundet uenig, forslagsstillerne kommer selv med et bedre alternativ i sitt forslag 4
- Straff og sanksjoner forsterker utfordringene. Vi må avklare begrepsbruken vår, og være varsomme med å omtale barn som voldsutøvere. Vi må i større grad skille på hva som er truende atferd og utagering av barn med sosiale utfordringer.
- Faren ved å opprette egne skoletilbud er en stigmatisering som den enkelte elev eller samfunnet ikke er tjent med. Flere yrkesgrupper inn i skolen og en mulighet for fleksibilitet i opplæringsløpet er klokt, men ikke et elevsyn der det å fjerne en elev er løsningen.
- De ressursene som brukes til opplæring i norske kommuner, må ikke omprioriteres til nye enheter. Økte ressurser bør evt. brukes til å styrke skolenes tverrfaglige arbeid og muligheter for å styrke tilpasset opplæring. Som tidligere nevnt skal tiltak i arbeid med læringsmiljø fremme inkludering og tilhørighet. Det er lansert tiltak i årets statsbudsjett som vi støtter helhjertet, og for at de skal få effekt må innsatsen økes mot dem, og det må sikres økte rammer til å gjennomføre disse i fullskala i alle kommuner.

4. Stortinget ber regjeringen innføre forebyggingstiltak etter modell fra sosialagentprosjektet i Oslo på skoler med særskilte volds- og trusselutfordringer for å hjelpe dem i arbeidet med å bekjempe den dramatiske situasjonen som noen skoler opplever.

- Her er Skolelederforbundet enig, vi støtter arbeidet med tverrfaglige team og lokalt arbeid med tilhørighet og mestring. Her må elevens tilhørighet til klasse/skole og lokalsamfunn sikres.
- Den store utfordringen her er ressursituasjonen i kommunene, laget bygges stadig ned. Vi må styrke det lokale handlingsrommet til å bygge solide tjenester. Dette er først og fremst spørsmål om kommuneøkonomi (se over om tiltak i årets statsbudsjett).
- Koble NAV, barnevern og skolehelsetjeneste tett på skolene for å jobbe med famlierettet aktivitet.
- Behov for økt kompetanse også her, tilpasninger og handlingsrom for alternative læringsarenaer. Flere yrkesgrupper med sos.fag.kompetanse inn i skolen er helt nødvendig.

- Rammer og bemanning til å sikre tilstrekkelig støtte og trygghet, relasjoner, voksentetthet, kompetanse.
- For at tiltakene skal ha ønsket effekt må det sikres rammer som ivaretar elevens- og foresattes medvirkning.

5. Stortinget ber regjeringen gjennom lov, forskrift eller på annen hensiktsmessige måte å rettighetsfeste skoleansattes rett til informasjon om elever som har en kjent voldshistorikk eller som på annen måte kan utgjøre en sikkerhetsrisiko

- Overføring av informasjon må ivaretas i arbeidet med å sikre gode overganger, der kunnskap om elevens behov må ligge til grunn. Her må vi også sikre elevens medvirkning og eieforhold til informasjon om egen skolegang.
- Skolelederforbundet ønsker ikke en stigmatisering av elever med utfordringer, og en dokumentasjon som kan være til skade/belastning senere. Vi er bekymret for hva det vil gjøre med en elevs mulighet for endring, og for balansen mellom sannhet om bakenforliggende årsaker, komplekse forhold og forutsetninger. Vi må hele tiden vurdere barnets beste og ha gode etiske føringer overgangsarbeidet. Profesjonen må fremme et språk om barn og unge, som enkeltindivider, ikke er stigmatiserende og bidrar til å forsterke utfordringer.